



VRIJDAG
KUNSTDAG

Kunstenaars op Curaçao

HOE DAVID
BADE EN TIRZO
MARTHA
EEN NIEUWE
GENERATIE
KUNSTENAARS
OPLEIDEN OP
DE ANTILLEN

Marvi Johanna Zapata, student aan de kunstinstelling Instituto Buena Bista (IBB) op Curaçao.

Foto Berber van Beek

Hoe deed-ie dat toch?

DE WERKWIJZE VAN ED VAN DER ELSKEN (DEEL 1) **PAG 8**

Abdellah, finalist Mr. Gay

VLAAMSE MOSLIM DOET MEE AAN HOMOVERKIEZING **PAG 14**

Kipfiletjes of cellulitis

EN ANDERE DILEMMA'S VOOR FAJAH LOURENS **PAG 18**

CULTUUR 
KUNST, MUZIEK, THEATER, EXPOSITIES, MUSEA

Nu in Amersfoort

TOONKELDER
ROMANTISCH MODERNIST

LAATSTE WEKEN!
1 t/m 12 | 06 | 2016
MUSEUM FLEHITE

VERNIEUWD VERLEDEN
RENEWED PAST
06.03 t/m 28.08.2016
CODA MUSEUM

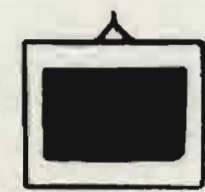
WONDERBAARLIJKE CHINESE ACROBATEN

Splendid
China National Acrobatic Troupe
vanaf 29 juni t/m 10 juli
Zuiderstrandtheater Scheveningen
070 88 00 333
15 t/m 17 juli
Theater Huis Rotterdam
0455 71 66 07
splendidcircus.nl

Zorg voor kinderen
Pa van der Steur en zijn mini-kolonie in Indië

Museum Bronbeek Arnhem
t/m 11 september 2016
www.bronbeek.nl

BEL VOOR ADVERTENTIE
MOGELIJKHEDEN 088-572 2890



Beeldende kunst

REPORTAGE INSTITUTO BUENA BISTA, CURAÇAO



Tirzo Martha (l) en David Bade (r)

Doordouwen, knokken en erin blijven geloven: kunstenaars David Bade en Tirzo Martha openden tien jaar geleden Instituto Buena Bista, een Curaçaose vooropleiding voor kunstenaars. Spot en hoon waren hun deel, maar V zag op het eiland dat er nu succes is.

Door Karolien Knols Foto's Berber van Beek

Warmtebron

Wat tien jaar grenzeloos geloof in de eigen zaak, idealisme, mopperen, vechten, doorgaan en overtuigen te weeg kunnen brengen. David Bade heeft net zijn auto geparkeerd tegenover de nieuwe jeugdgevangenis in Willemstad, Curaçao, als hij wordt gebeld door de secretaresse van Eugene Rhuggenaath, minister van Economische Ontwikkeling. Hij komt graag naar Rotterdam om Bade's tentoonstelling in de Kunsthal te openen, zegt ze.

Bade steekt zijn duim omhoog. De tentoonstelling, *All You Can Art*, gaat over tien jaar Instituto Buena Bista (IBB). Nog niet zo lang geleden zat Bade samen met medeoprichter Tirzo Martha op het kantoor van Rhuggenaath uit te leggen wat dat instituut allemaal deed: jongeren voorbereiden op een studie aan een kunstacademie in Nederland. Kunstprojecten organiseren met ouderen, met scholieren, met psychiatrische patiënten. Internationale kunstenaars uitnodigen voor een *residency*. Een nieuwe collectie hedendaagse kunst voor het eiland opbouwen.

'Iedereen', had Bade tijdens dat gesprek op het ministerie gezegd, 'lederen in Nederland kent Tania Kross en Izaline Calister. Tirzo en ik zijn in de beeldende kunst van hetzelfde kaliber en jouw regering zou daar trots op moeten zijn.'

Nu is Rhuggenaath de tweede minister uit het kabinet die in zee gaat met de mannen van IBB. Achter de hoge muur van de nieuwe jeugdgevangenis wordt volgende week begonnen met het maken van een wand-schildering. Een Madonna met kind, maar dan anders: Madonna is een donkere vrouw met blingbling, haar kind een kleuter in Adidas-kostuum. Het is een schildering van de Nederlandse kunstenaar Frans Franciscus. Het ministerie van Justitie betaalt zijn kosten.

Waar de minister van Cultuur is in dit verhaal, en of het niet logischer zou zijn dat zij in Rotterdam een openingstoespraak houdt? 'Tirzo en ik nemen haar totaal niet serieus. Net als de meeste mensen in Curaçao houdt de minister van Cultuur van folklore.'

“ Tirzo en ik nemen de minister van Cultuur totaal niet serieus. Net als de meeste mensen in Curaçao houdt zij van folklore ”

Swa noemen ze elkaar. Broer. David Bade (46), geboren op Curaçao, een van Nederlands bekendste beeldende kunstenaars, is het opgewonden standje en de onvermoeibare pleitbezorger van het IBB. Martha, vijf jaar ouder, grote naam in de Cariben, is de man die deuren opent in buurten waar anders nooit kunst komt.

Ze ontmoetten elkaar in 2003. 'Quality meets quality', zegt Bade over de onmiddellijke klik die ze voelden. Meer nog dan waardering voor elkaars werk moeten ze de missionaris in elkaar hebben herkend. Geen kansen op het eiland voor jongeren die kunstenaar willen worden? Geen waardering voor hedendaagse beeldende kunst? Dan gaan ze daar toch zelf voor zorgen?

Beiden zijn opgegroeid in gezinnen die oog hadden voor mensen die het minder hebben getroffen. Bade's vader was leraar, Martha's vader werkte met jongeren. Kunst was voor Bade en Martha niet alleen een voertuig om zelf succes mee te behalen. Ze lieten ouderen en jongeren ervaren wat het is creatief te zijn en samen iets te maken. Ze maakten praalwagens voor de jaarlijkse Carnaval Parade met psychiatrische patiënten. Met verstandelijk en lichamelijk gehandicapten werkten ze aan een beeldentuin. Op lagere scholen maakten ze muurreliefs.

Omdat hun ambitie verder reikte dan het organiseren van een paar losse projecten, richtten ze in 2006 Instituut Buena Bista op. Het eerste jaar

schreven zes jongeren zich in. In 2010 twintig. Nu lopen er elk schooljaar vijftien eerstejaars, en evenveel tweedejaars studenten rond.

Instituto Buena Bista is gekwalificeerd in een paviljoen op het terrein van de psychiatrische kliniek Capriles, net buiten het centrum van Willemstad. Open ateliers rond een dorre binnentuin met hier en daar kunstwerken van gebruikt hout en autobanden. Onder een afdak liggen oude postzakken metershoog opgestapeld: voor jaren te gebruiken als schildersdoek of materiaal voor een installatie. *Reflection*, staat er groot op een van de muren geschilderd, naast een ayatollah met het logo van McDonald's op zijn hoofddekse.

In de schaduw zijn studenten aan het werk. Over twee dagen moeten ze beelden presenteren die ze hebben gemaakt voor het plaatselijke tuincentrum. De eigenaar had IBB benaderd met de vraag of ze meubels voor hem wilden ontwerpen of potten wilden beschrijven. Maar wat hier ontstaat, heeft in de verste verte niets te maken met de versiering die de man voor ogen had.

Dit is de IBB-methode in een notendop: meer dan een op zichzelf staande opleiding, waar binnen de veilige muren van het instituut kunstenaars worden gekweekt, staat IBB in permanente verbinding met de samenleving.

Komt er een verzoek zoals dat van het tuincentrum, dan gaan Bade en

CV Tirzo Martha (1965)

1987-1989 Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
1989-1991 Molenaar Fashion School
1993 eerste groepstentoonstelling *Artisana di Kòrsou*, Curaçao Museum
2005 ontwerp jubileummunt

25 jaar koningin Beatrix
2006 oprichting IBB
2009 winnaar Cola Debroet Prijs, staatsprijs Curaçao

Tirzo Martha had solo-exposities in o.m. het Centrum voor Beeldende Kunst in

Dordrecht, The Patricia & Phillip Frost Art Museum in Miami, deed mee aan groepstentoonstellingen in Museum De Fundatie (2013), het Queens Museum of Art in New York en in ZKM in Karlsruhe (2011).

CV David Bade (1970)

1987-1991 lerarenopleiding Diemen
1991-1993 De Ateliers
1993 winnaar Prix de Rome
1999 Arte 99, groepstentoonstelling Curaçao
2000-2005 Gasthoofleraar Hogeschool voor de Kunsten,

Bremen
2006 oprichting IBB

Bade had solotentoonstellingen voor o.m. Centraal Museum Utrecht, Gemeentemuseum Den Haag, SMAK Gent en Museum De Fundatie. Van

2012-2013 presenteerde hij met Jasper Krabbé *Artmen* (Avro). In 2015 was hij met Tirzo Martha vertegenwoordigd op de Biennale van Havana. Zijn werk is opgenomen in collecties van musea, bedrijven en particulieren.



Boven: *Madonna met kind*, muurschildering justitiële jeugd inrichting Curaçao.

Foto's links: studenten aan het werk op IBB.

Martha het gesprek aan. Dat kunst niet om versieren gaat, maar om expressie, dat het erom gaat iets aan de kaak stellen, om te prikken en uit te dagen. Dan stellen ze voor om een lading bloempotten te bezorgen en doen de studenten research naar materialen die voor de potten zijn gebruikt, naar pesticiden en planten, plastic en natuur. Die research leidt tot een idee en het idee tot een vorm, zoals een 2 meter hoge 'pesticidenverschrikker' van petflessen, plastic bestek en een uit elkaar gehaald dashboard van een afgedankte Mitsubishi.

Je moet voortdurend op scherp staan om mogelijkheden te zien voor samenwerking, zegt David Bade. Vraagt een langlopende verpleger van Capriles of ze een van de enorme houten katrollen mogen meenemen, om op te zitten, komt er een tegenvoorstel: wat als we er samen met de psychiatrische patiënten een kunstproject van maken? Zegt de directeur van de jeugdgevangenis 'ja' op een muurschildering, dan wordt een vervoltraject van workshops voor jonge delinquenten in het vooruitzicht gesteld.

Gelukkig staan Martha en hij er niet alleen voor. Twee oud-studenten geven inmiddels les aan de eerstejaars en elke vier maanden komt er een nieuwe *artist in residence* uit Nederland die intensief met de leerlingen samenwerkt.

